

GAZETA LEKARSKA

• PISMO TYGODNIOWE •

POŚWIĘCONE WSZYSTKIM GAŁĘZIOM WNIĘT-
TNOŚCI LEKARSKICH

Redaktorzy: Dr A. Puławski i Dr W. Starkiewicz.

Wydawca Dr W. Szumlański.

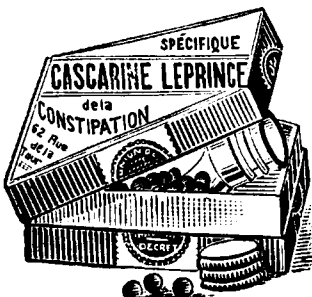
Adres Redakcyi i Administracyi — Marszałkowska 73.
Telefon 26-79.

Ogólnego zbioru № 2808.

ZAPARCIE NAWYKOWE CIERPIENIA WĄTROBY — ZWIOTCZENIE PRZEWODU POKARMOWEGO.

CASCARINE

$C^{12} H^{10} O^5$
ŚRODEK

LEPRINCE

$C^{12} H^{10} O^5$
PRZECZYSZCZAJĄCY

LECZĄCY RACYONALNIE PRZYCZYNY ZAPARCIA.

LABORATORYUM Dr M. LEPRINCE'A, 62, Rue de la TOUR w PARYŻU.

Sprzedaż w Polsce w aptekach i składach aptecznych.

Dla osób wrażliwych przy zastrzykiwaniu na
ukłócia i z tego powodu nie mogących przejść
kuracyi iniekcjami „Triplex I, II, III Gessner”
proponuje te środki stosować

do wew iętrznego użycia pod postacią

Dragées TRIPLEX Gessner

(ARSEN—FOSFOR—STRYCHNINA).

Pudelko zawiera 108 sztuk drażetek odpowiadających zawartością środków działają-
cych całemu cyklowi kuracyi Inj. Triplex I, II, III Gessner”.

Dla dogodniejszego dawkowania każda pigułka zawiera połowę działających sub-
stancji jakie znajdują się w ampulce „Inj. Triplex I”

POLECA

Apteka Mag. Farm. JANA GESSNERA

dawniej E. GESSNER

w WARSZAWIE

ALEJE JEROZOLIMSKIE 25.

UWAGA. Literatura na żądanie — gratis i franco.

Algorhin Spiess

(Antiseptic. ad. tract respirator.).

Skład: Chloreton, kamfora, mentol. olej cynamonowy i płynna parafina.

Sposób użycia: Smarować lub wkraplać, a najlepiej zapomocą rozpylacza do płynów tłuszczowych wdmuchiwać w nos i w krtani kilka razy dziennie.

Pojemność flakonu 50 gram.

Ferrosan Spiess. Ferrosan-Arsen Spiess

Złożona nalewka żelaza.

Złożona nalewka żelaza z arsenem

Łatwo strawny preparat żelaza, o smaku przyjemnym, bez wpływów ubocznych, zalecany w blednicy, niedokrwistości i t. p.

Sposób użycia: przed lub po jedzeniu dla dorosłych 3—4 razy dziennie po łyżce stołowej i dla dzieci odpowiednio do wieku od 1/2 łyżeczki tyleż razy dziennie.

Pojemność flakonu około 250 gr.

Remedium Sedativum Spiess

(Extract. viburni compositum).

Środek przeciwkrwotoczny z działaniem kojącym bez objawów ubocznych. (tańszy od Extr. hydrastis canad. fluid).

Skład: Hydrastinin. hydrochloric. synthetic., Extract. viburni prunifol. fluid., Extr. piscid. erythr. fluid.

Sposób użycia: zadaje się do wewnątrz w dawkach po 10 — 20 — 40 kropeł 3 — 4 razy dziennie.

Pojemność flakonu 20 gram.

Cystosan Spiess

(Species diureticae).

Skład: Fol. uvae ursi, Rad. ononidis, Lignum sassatras, Herba herniariae, Fruct. petroselini,

Fol. menthae pip., Fruct. cubebae.

Sposób użycia: łyżkę na szklankę wody gorącej do zaparzenia po 2—3 razy dziennie.

Pojemność pudełka 50 gram.

Ferrum carbonicum Spiess Tabulettae

in massa sacchar. obduct.

Każda tabletki zawiera: Ferri sulfurici 0,10 gr., Kali carbonici 0,05 gr., Natri bicarbonici 0,05 gr.

Ferrum carbonicum cum acid. arsenicos. Spiess Tabulettae

in massa cacaotin obduct.

Każda tabletki zawiera: Ferri sulfurici 0,10 gr., Kali carbonici 0,05 gr., Natri bicarbonici 0,05 gr.,

Acid. arsenicosi 0,001 g.

w tabletkach naszych węglan żelaza wytwarza się dopiero po wprowadzeniu tabletki do organizmu; tym sposobem więc mamy w preparacie naszym ferrum carbonicum in statu nascendi, do czego jak wiadomo przy leczeniu węglanem żelaza dążyć należy.

Flakon zawiera 100 tabletek.

Prurigol Spiess

(Unguentum contra scabiem).

Maść od świerzby, nie plamiąca bielizny, nie posiadająca przykrego zapachu i łatwo odmywająca się wodą.

Pojemność słoika 100 gramów. Opakowanie szpitalne 1 kilogram.

Mesolament Spiess

(Ungt. mesotani cum mentholo).

Maść stosowana w cierpieniach artretycznych i reumatycznych wzamian wewnętrznych preparatów salicylowych.

Skład: mezotan, lanolina, mentol. Sposób użycia: w miejsca bolące wcierać ilości odpowiadające 1—2 łyżeczek od herbaty, co odpowiada 1—2 gr. kwasu salicylowego.

Pojemność tuby około 40 gr.

Digitol Spiess

(Essentia digitalis titrata).

Standardyzowana esencja naparstnicy, posiadająca pewne działanie.

Sposób użycia: dla dorosłych po 15—30 kropli 3 razy dziennie. Pojemność flakonu—15 gr.

Libophan Spiess

(Lithium borotophanicum).

Środek przeciw dnie oraz ostrym i chronicznym przypadkom gośca stawowego.

Sposób użycia: 4—6 tabletek dziennie. Pojemność rurki 20 tabletek 0,5 gramowych.

WZGLĘDY LECZARSKA

· PISMO · TYGODNIOWE ·

POŚWIĘCONE · WSZYSTKIM · GAŁĘZIOM · WMIĘJ ·
· TNOŚCI · LEKARSKICH ·

Dzieńdziesięcio
Dzień drugie-

Warszawa, d. 4 października 1919 r.

Ogólnego zbioru № 2808

O białym odczynie skóry, jako rzekomym objawie niedomogi nadnerczy.

Podał

Karol Rozenfeld (Częstochowa).

Sprawa oddziaływania skóry na podrażnienia mechaniczne jest dotychczas traktowana jednostronnie w piśmiennictwie lekarskim. Z pojęciem dermografii, której pewne koła neurologów przypisywały ważne znaczenie w rozpoznawaniu nerwic czynnościowych, łączy się albo zaczerwienie skóry w miejscu podrażnienia, albo sztucznie wywołana pokrzywka. Zależnie od stopnia występującego odczynu, opisywano postaci poronne, lekkie i wielkie stany dermograficzne (*grand état dermographique* — Barthélemy (1). Ale we wszystkich tych badaniach równie sumiennych, jak drobniawych, na biały odczyn skóry początkowo nie zwrócono prawie żadnej uwagi. Charakterystycznym pod tym względem jest artykuł Stursberga (2) z 1905 roku. Autor poddaje ocenie krytycznej dotychczasowy pogląd na znaczenie dermografii w chorobach nerwowych i po zbadaniu 244 osób przychodzi do wniosku, że zaczerwienie skóry (*Reizröthung*) pod wpływem podrażnień mechanicznych umiarkowanego stopnia daje się stwierdzić u znacznej większości ludzi.

Drobne różnice w natężeniu objawu między zdrowymi i cierpiącymi na choroby nerwowe nie grają poważniejszej roli. Wyjątkowo, mówi dalej Stursberg, można spostrzegać dermografię białą. Zamiast przekrwienia występuje zblednięcie skóry czyli pręga biała, której czas trwania w 3 spostrzeganych przypadkach wynosił od 1½ do 4 minut. W jednym przypadku rzecz dotyczyła dziewczynki, chorej na zapalenie stawu kolanowego, w drugim — chorej na syringomyelię, i wreszcie —

dziecka z objawami niedokrwistości. Oto wszystko, co pisze Stursberg w sprawie białego odczynu.

Szersze uwzględnienie tej kwestyi znajdujemy w kilku artykułach, które ukazały się na łamach pism neurologicznych około 1910 r. Rudnieff (3) np. podaje, że charakter odczynu skórny zależy od siły podniety, zastosowanej do badań. Podrażnienia słabe wywołują pręgę białą, silniejsze — czerwoną. Mueller (4) potwierdza fakt istnienia dermografii białej i sądzi, że zbledzenie skóry jest następstwem skurczu komórek mięśniowych Mayera w naczyniach włosowatych skóry. Nie chcę przeciążać tej pracy cytataми z innych autorów, tembardziej, że poglądy na istotę i znaczenie dermografii białej nie są jednolite. Jedni upatrują w niej zaburzenie funkcji układu naczynioruchowego, inni całą sprawę dermografii sprowadzają na grunt wago-tonii i sympatykotonii Eppingera i Hessa, Predtezenskij (5) posuwa się nawet tak daleko, że biały odczyn skóry uważa za objaw niedomogi trzustki. I gdyby ktokolwiek zechciał wytworzyć sobie na podstawie piśmiennictwa ogólniejszy pogląd na interesującą nas sprawę, jak to czyni np. Aswadurov (6) w swoim referacie zbiorowym (1916), musiałby przyjść do wniosku, że fizyologicznym typem oddziaływania skóry jest zaczerwienie, a odczyn biały jest objawem chorobnym względnie rzadkim i na razie trudnym do wytłomaczenia. W pracy Higiera p. t. „Z neurologii serca i naczyń“ znajdujemy takie np. zdanie: „Opaczny odczyn naczyniowy — miejscowe

zblednięcie skóry po tarcu—... należy do rzadkich wyjątków“.

Odrębne i oryginalne stanowisko zajęła w tej sprawie patologia francuska. Dzięki pracom Sergenta (7) (1902–1904), któremu nauka zawdzięcza poniekąd ustalenie pojęcia niedomogi nadnerczy, biały odczyn skóry wpływa na szerszą widownię i pod nazwą białej pręgi nadnerczowej—*ligne blanche surrenale*—zjednywa sobie opinię jednego z ważniejszych objawów obrazu klinicznego powstającego wskutek zahamowania lub zniesienia funkcji wydzielniczej nadnerczy. Jako wyraz zaburzeń cyrkulacyjnych, biała pręga ma być bezpośrednim następstwem zmniejszonego ciśnienia krwi i słabszego ukrwienia skóry. To też wespół z zmniejszonym ciśnieniem i bezsilnością (*asthénie*) stanowi ona, podług Sergenta, znamionną dla niedomogi nadnerczy tróję objawową. Żeby wywołać ją wystarcza skórę brzucha potrzeć lekko jakimkolwiek tępym przedmiotem, np. brzuścem palca, i nie wywierać przytem żadnego ucisku. Pręga biała zjawia się w miejscu podrażnienia po kilku sekundach, stopniowo staje się bardziej nasyconą, wyraźną, trwa czasami od 3 do 4 minut i znika powoli.

Odkrycie Sergenta było swojego rodzaju sensacją i wywołało żywą wymianę zdań w piśmiennictwie francuskim, oraz szereg zastrzeżeń ze strony rozmaitych autorów. Lautier i Grégoire (8) (1910) kwestyonują znaczenie pręgi białej, jako objawu znamionnego niedomogi nadnerczy, ponieważ w swoich badaniach klinicznych nie mogli stwierdzić odpowiedniości między obecnością jej i ciśnieniem krwi. Lucien i Parisot (9) (1913) wyniki swoich kilkuletnich poszukiwań klinicznych i anatomicznych streszczają w następujący sposób. „Pręgę białą można czasami spostrzegać u ludzi, u których późniejsze badanie pośmiertne nie wykrywa zgoła żadnych zmian w nadnerzach. Z drugiej zaś strony nie stanowi ona w przebiegu niedomogi nadnerczy objawu bezwzględnie stałego, występuje jednak w tem cierpieniu tak często, że musimy traktować ją, jako ważny objaw rozpoznawczy. I jeżeli pręga biała sama przez się nie może rozstrzygać, to w połączeniu z innymi objawami niedomogi nadnerczy ma wartość doniosłą“.

Pomimo tych zastrzeżeń, pręga biała nie przestaje grać bardzo ważnej roli w patologii francuskiej. Jak przekonywamy się z wielu innych ustępów dobrej i wyczerpującej monografii Luciena i Parisota, przechyła ona czasami szalę rozpoznania w przypadkach wąt-

pliwych i pomaga w różniczkowaniu niektórych postaci niedomogi nadnerczy od innych cierpień, do niej pod względem objawowym zbliżonych. W dziele Hutinela i Roger Voisina „*Maladies des méninges*“ znajdujemy takie np. zdanie: w poszczególnych przypadkach zapalenia opon mózgowych, zapewne wskutek współistniejącego schorzenia nadnerczy i zmniejszonego ciśnienia krwi, można stwierdzić zamiast pręgi czerwonej (*ligne rouge*,—*raie méningitique* de Trousseau)—pręgę białą. Loeper (10), opisując w 1916 r. objawy niedomogi nadnerczy po szczepieniach przeciwdrobowych, zalicza do nich osłabienie, pręgę białą i zmniejszenie ciśnienia krwi. A. Biedl (11) w dziele o sekrecji wewnętrznej pozostawia czytelnika w niepewności, cytując bowiem opinię Sergenta i, poprzestając na ogólnikowym podaniu zastrzeżeń Lautiera i Grégoire'a, powstrzymuje się od własnych komentarzy i uwag w tym względzie.

Białym odczynem skóry, jako objawem niedomogi nadnerczy, zainteresowałem się bliżej w 1915 r. Miałem wówczas w obserwacji przypadek poronnej postaci choroby Addisona z bardzo wyraźną pręgą białą, trwającą około 5 minut. Przy zastosowaniu słabych podrażnień mogłem na skórze chorego kreślić całe wyrazy, co budziło zdumienie otoczenia i nawet kolegów. Zachęcony tem spostrzeżeniem, rozpocząłem poszukiwania pręgi białej na szerszą skalę i w pierwszej seryi badań zwróciłem się do chorych na gruźlicę płuc. W wyborze tego materiału kierowałem się myślą, utartą w patologii francuskiej, że wtórne schorzenie nadnerczy jest pospolitem zjawiskiem w przebiegu gruźlicy. Zależnie od rodzaju sprawy anatomicznej, rozwijającej się w nadnerzach, od stopnia ich zniszczenia, funkcja wydzielnicza musi ulegać mniejszemu lub większemu upośledzeniu. Okoliczność ta w związku z niejednakową u różnych osobników zdolnością przystosowania się innych narządów chromochłonnych do roli zastępczej—sprawia, że obrazy kliniczne niedomogi nadnerczy w gruźlicy płucnej mogą być bardzo różnorodne i natężenie poszczególnych objawów może się wahać w bardzo szerokich granicach. Teoretycznie można przypuszczać całą skalę stopniowań, poczynając od ledwie zaznaczonych i dostrzegalnych zaburzeń czynnościowych (*hypoépinéphrie chronique latente* Sézary (12), a kończąc na klasycznym zespole objawów Addisona. Zdaniem niektórych autorów (Poncet i Leriche (13), Lucien i Parisot, Boinet, Morlat, Laffite, Moncany) takie objawy gruźlicy płucnej, jak przyspieszenie czyn-

ności serca, zmniejszenie ciśnienia krwi, osłabienie ogólne, zmiany barwikowe skóry, mogłyby być uważane, naturalnie z pewnemi zastrzeżeniami, za wyraz lekkiej niedomogi nadnerczy (*la petite insuffisance surrénale*). Nie mam zamiaru rozstrzygać, o ile pogląd ten ma podstawę realną, mimowoli jednak nasuwa się wniosek, że gdyby istotnie tak było, a biały odczyn skóry miał być ważnym objawem niedomogi nadnerczy, musielibyśmy spostrzegać go względnie często w przebiegu gruźlicy płuc. W ten sposób stają się łatwo zrozumiałe motywy, które skłoniły mnie do podjęcia badań w rzeczonym kierunku.

Zanim przejdę do opisu otrzymanych wyników, uważam za konieczne poświęcić kilka słów technice badania. W pierwszych poszukiwaniach poprzestawałem na badaniu skóry dolnej części klatki piersiowej i bocznych okolic brzucha, kreśląc szereg linii ukośnych w kierunku od zewnętrznej części łuku żebrowego do spojenia łonowego, albo też od wyrostka mieczykowatego do kolca kości biodrowej. Na podstawie wrażeń osobistych skłonny jestem przypuszczać, że na działanie lekkich podrażnień mechanicznych skóra brzucha jest więcej wrażliwa i daje odczyn mocniejszy pod względem wyrazistości i czasu trwania, niż skóra innych części ciała. Są jednak przeszkody, które utrudniają lub nawet uniemożliwiają badanie: u kobiet blizny, fałdy i nierówności skóry, pozostające po przebyciu ciąży i porodu, — u mężczyzn zbyt obfite uwłosienie klatki piersiowej i brzucha. W tych razach najodpowiedniejszym miejscem do badania są plecy, a mianowicie dolna część klatki piersiowej w przestrzeni międzyłopatkowej i górna część lędźwi. Jeżeli to jest możliwe, dwa te badania powinny uzupełniać się wzajemnie, zdarzało mi się bowiem spostrzegać przypadki, w których przy ujemnym lub ledwie zaznaczonym odczynie na plecach, odczyn na brzuchu był wcale wyraźny i trwał od $\frac{1}{2}$ do 1 minuty. Stosunki odwrotne są również możliwe, ale względnie rzadsze. To też sąd o oddziaływaniu skóry w poszczególnym przypadku powinien opierać się na porównawczym zestawieniu wyników, otrzymanych na brzuchu i plecach. Prócz tego przy badaniu osobników, nie leżących w łóżku, należy zwracać uwagę, żeby bezpośrednio przedtem skóra nie była ściśnięta zbyt silnie pasem, gorsetem, odzieżą.

Jako przyrząd do kreślenia znaków na skórze, może służyć pierwszy lepszy przedmiot z wązkim i tępym końcem, żeby uniknąć obrażenia lub zdrapania naskórka. Ja posługiwa-

łem się zwyczajnym ołówkiem, zakończonym małą kulką z kości, z gładką zupełnie powierzchnią. Jeżeli wybór przedmiotu do badania niema poważniejszego znaczenia, to zasadniczym warunkiem otrzymania białego odczynu jest stosowanie podrażnień słabych i unikanie zbyt silnego ucisku skóry. Między podrażnieniem najslabszym, które niewiele przewyższa ciężar pocierającego skórę przedmiotu i uciskiem względnie mocnym, jaki zwykliśmy stosować do badania np. odruchów skórnych lub dermatografii czerwonej, istnieje cała skala podrażnień słabych, które wywołują w przypadkach odpowiednich miejscowe zbiełnienie skóry. Stosując szereg stopniowo wzrastających podrażnień, przechodząc od najslabszych do coraz silniejszych, natrafiamy na taką siłę ucisku, która da odczyn najwięcej wyrazisty i najdłużej trwający. Odchylenia bądź w jedną, bądź w drugą stronę, poza tę trudno dającą się określić normę, zmniejszają natężenie i czas trwania odczynu, albo dają nawet wynik zupełnie ujemny. Przykład konkretny lepiej tę rzecz wyjaśni. Biorę przypadek odczynu białego czterominutowego, spostrzeganego u jednego z pacjentów. Bardzo słaby ucisk wywołuje zbiełnienie skóry w postaci wąskiej pręgi, zarysowującej się dosyć wyraźnie i trwającej $1\frac{1}{2}$ minuty. Przy ucisku nieco silniejszym białosc pręgi staje się żywsza i ostrzej odcina się od prawidłowej barwy skóry; odczyn trwa 4 minuty. Zwiększając dalej siłę ucisku, otrzymujemy pręgę znacznie szerszą o słabiej zaznaczonych zarysach, trwającą tylko $2\frac{1}{2}$ minuty. Pod wpływem jeszcze mocniejszego ucisku ukazuje się w środku wąska i różowa pręga, otoczona z obu stron białymi pasami, których brzegi nierówne z wklęsłościami i wypukleniami zlewają się powoli z barwą otoczenia. Wreszcie po ucisku mocnym nad całym obrazem panuje już odczyn czerwony. Przykład ten, który bynajmniej nie jest odosobniony, dowodzi, że rodzaj odczynu skórnoego, jego charakter i natężenie zależy w pierwszym rzędzie od siły zastosowanego podrażnienia.

Najzupełniej rozumiem, że charakterystyka podrażnień słabych i silnych, opierająca się wyłącznie na podstawie podmiotowej, pozostawia wiele do życzenia ze stanowiska ścisłości naukowej. Sądzę nawet, że fizjologzy i autorzy, zajmujący się bliżej dermatografią, winni posługiwać się w przyszłości specjalnie w tym celu skonstruowanym przyrządem. Mogłaby to być np. drewniana pałeczka z tępym końcem, zaopatrzona na górnej powierzchni

w skalę, po której przesuwaliby się metalowy cylindryczny waleczek. Przesuwanie go naze-wnątrz od ręki badającego obciążałoby coraz więcej koniec przyrządu i dawałoby wreszcie ucisk mocny, niezbędny do wywołania czerwonego odczynu. Postępując w ten sposób, naśladowalibyśmy poniekąd wzory, stosowane oddawna w badaniach psychofizycznych Fechnera i Webera. Zwiększając stopniowo siłę ucisku i badając jednocześnie zmiany w wła-

ściwościach odczynu, moglibyśmy określić ilościowo ich wzajemny stosunek. Ale do celów praktycznych badanie takie jest zgoła zbyteczne. Nam chodzi tylko o stwierdzenie białego odczynu i o określenie czasu jego trwania. Wystarczy nakreślić odrazu z rozma-ita siłą kilka równoległych linii, a wówczas, jeżeli nie jedna, to druga da nam pożądaną odpowiedź. (Dok. n.).

Z KRAJOWEGO ZAKŁADU DLA OBLĄKANYCH W KULPARKOWIE ORAZ PRACOWNI INSTYTUTU ANTROPOLOGICZNEGO
WSZECHNICY KAZIMIERZOWSKIEJ WE LWOWIE.

O konstytucyi cielesnej porażenców.

Podał

Hadryan Demianowski.

(Dokończenie—patrz № 39).

Przejdźmy teraz do analizy poszczegól-nych korelacji.

Wskaźnik główny: osobniki między 1—19 cm. a 156 cm. wysokości mają tenden-cję do nadmiernego krótkogłowia (*hyperbra-chycephalia*); między 156 cm. a 173 cm. wska-żnik waha się w granicach 81 a 84.5 co ozna-cza krótkogłowię, ponad 173 obniża się gwał-townie wskaźnik ku długogłowiu (72).

Wskaźnik wysokościowodługo-ściowy dla wzrostu do 156 waha się między 65.5 a 69 wysokogłowia (*hypsiccephalia*), dla wzrostu od 156—173 waha się między 66 a 69 (*hypsiccephalia*) wreszcie przy wzroście ponad 173 spada do 62 średniogłowia (*orthocephalia*).

Wskaźnik twarzowy anatomi-czny przy wzroście do 157 cm. wykazuje wielkie wychylenia od 78 do 93 (a więc od *hypereuryprosop* do *hyperleptoprosop!*), przy wzroście od 157 cm. do 171.5 waha się mię-dzy 80.5 a 85.50 (*euryprosop* i *mesoprosop*), przy wzroście ponad 171.5 podnosi się do 92.5 (*leptoprosop*) by dla wzrostu 177 cm. spaść do 78 (*hypereuryprosop*).

Wskaźnik górno-twarzowy przy wzroście do 153 cm. wynosi około 46 (*euryen*), przy wzroście 156 wybiega gwałtownie ku górze do 54 (*lepten*); przy wzroście między 156 cm. a 171.5 waha się w granicach między 45.5 a 48 (*euryen*)' ponad 171.5 do 176 docho-dzi do 51 (*mesen*); dla wzrostu 177 cm. spada do 44 (*euryen*).

Wskaźnik nosowy przy wysokości do 156 waha się między 59 a 73 (*leptorrhin* *mesorrhin*), między 156 cm. a 171.5 wysoko-

ści wzrostu waha się między 65.5 a 70.5 (*lep-torrhin* i *mesorrhin*); przy wysokości ponad 171.5 cm. spada nieco wskaźnik, wahając się między 65.5 a 66 (*leptorrhin*).

Barwa skóry. Odcieniowi oznaczone-mu w systemie Luschana Nr 8, odpowiada przeciętny wzrost najniższy (158.7 cm.) odcie-niowi, oznaczonemu № 9, odpowiada przecię-tny wzrost najwyższy (167.3 cm.). (Tablica I).

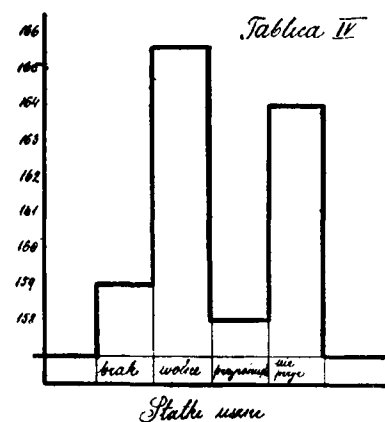
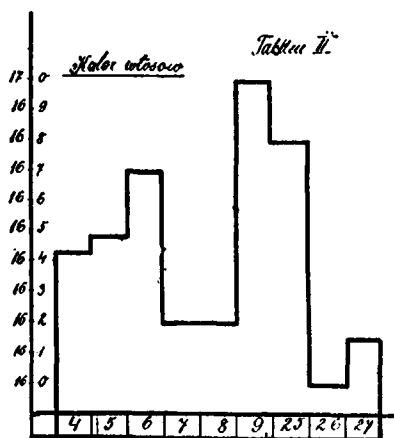
Barwa włosów. Odcieniowi, oznaczo-nemu w systemie Fischera liczbą 26 ciemno-blond, odpowiada przeciętny wzrost najniższy (160 cm.) odcieniowi oznaczonemu liczbą 9 (ciemno blond (!)) odpowiada przeciętny wzrost najwyższy 170 cm. (Tablica II).

Barwa oczu. Odcieniowi, oznaczone-mu w systemie Martina № 11 jasne odpwia-da przeciętny wzrost najniższy (158 cm.), a odcieniowi oznaczonemu № 7 (ciemne) odp-wiada przeciętny wzrost najwyższy (168.7 cm.). (Tablica III).

Platki uszne. Przyrośniętym płatkom usznym odpowiada przeciętny wzrost najniższy

(158 cm.), wolnym przeciętny wzrost najwyższy (165.6 cm.). Tablica IV).

Zagięcie brzegu ucha. Małemu zagięciu odpowiada przeciętny wzrost najniższy (161 cm.), mocnemu zagięciu odpowiada przeciętny wzrost najwyższy (165.2). (Tablica V).

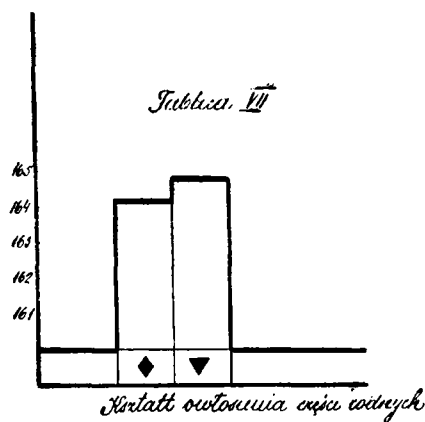
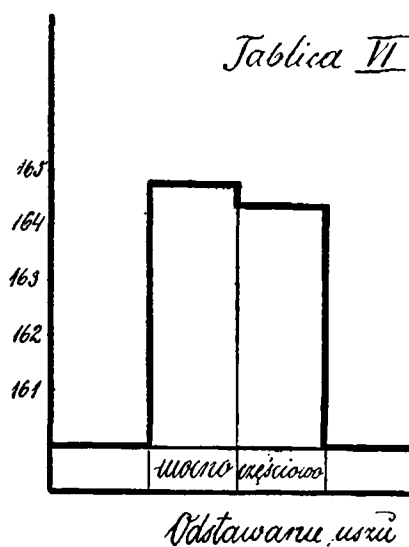
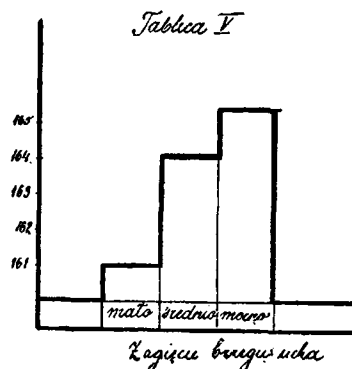

Odstawanie uszu. Częściowo odstającym odpowiada przeciętny wzrost 164.4 cm, mocno odstającym uszom odpowiada przeciętny wzrost 164.8 cm. (Tablica VI).

Kształt owłosienia części rodných. Owłosieniu o typie męskim odpowiada przeciętny wzrost 164.2 cm., natomiast osobniki o typie owłosienia kobiecym są przeciętnie nieco wyżsi (164.8 cm.). (Tablica VII).

Gruczoł tarczowy. Osobniki o gruczole bardzo wyraźnie powiększonym ma-

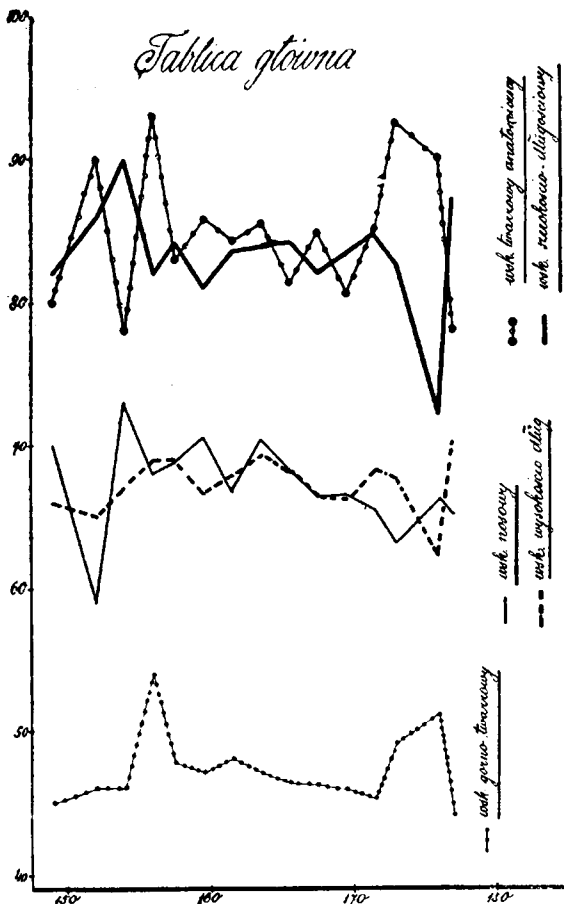
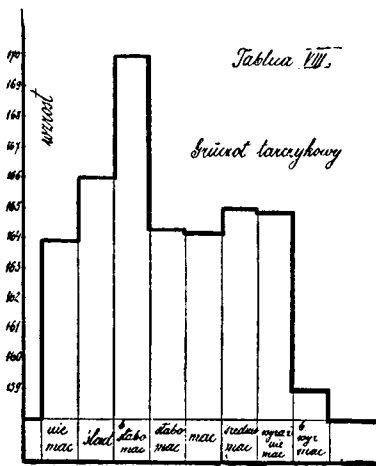
ją wzrost przeciętny bardzo niski 159 cm. osobniki natomiast, u których gruczoł był bardzo słabo macalny, mieli wzrost stosunkowo najwyższy (170 cm.). (Tablica VIII).

Przechodząc teraz z kolei od analizy stosunku poszczególnych cech czy wskaźników ze wzrostem, czyli cechą przyjętą za główną, do syntezy typu paralityka, otrzymamy obraz następujący.

Kontur właściwy i wyraźny zaczyna się dopiero od wzrostu 157 cm. a sięga do 171.5 względnie 173 cm. Wszystko co leży przed i poza tymi wywiadami ze względu na małą liczebność obserwacji może być prawie pominięte. Poniżej 157 cm. wzrostu było tylko 3 osobników, powyżej 173 cm. tylko dwóch

osobników. W tych więc granicach szukać będziemy poszukiwanego przez nas rozwiązania.

Paralitik nasz jest więc mężczyzną lat przeciętnie 45 dobrze lub miernie odżywianym, o kościach policzkowych nie wystających lub mało wystających, twarzy górnej mało wystającej, tak samo mało wystającej szczęce górnej, żuchwie średnio lub mało wystającej, o zębach prosto osadzonych. Nierzadko zupełny brak zębów. Guz międzybrwiowy słabo rozwinięty, rzadziej średnio. Czoło najczęściej odchylone. Potylicka mocno wypukła. Wargi średnio grube, stosunkowo rzadziej średnie lub grube. Płatki uszne przyrośnięte, uszy

częściowo odstające. U osobników wyższych wzrostem stosunkowo częstsze mocne odstawanie uszu. Brzeg ucha mocno lub średnio zagięty. Nos najczęściej prosty, słabo wklęsły lub słabo wypukły. Włosy przeważnie ciemne, oczy wszystkich odcieni (może osobniki o oczach ciemnych są naogół nieco smuklejsi) przeważają jednak jasne; skóra w równej mniej więcej liczbie u jednych jaśniejsza u innych ciemniejsza. Głowa brachykephaliczna, wysoka, o twarzy średnio szerokiej, rozszerzającej się ku górze; nos co do swego wskaźnika szerokościowdługościowego smukławy.

Przeciętny wzrost wynosi 164.74 cm. Owłosienie części płciowych w 72% o typie męskim, u osobników wyższych trafia się stosunkowo częściej owłosienie o typie kobiecym. W mniej niż 90% przypadków objaw Chvostka a w 30% przypadków objaw Gräfego obecny. Gruczoł tarczowy najczęściej niemacalny lub słabo macalny, rzadziej nieco, wyraźnie macalny; u osobników bardzo niskich częściej wyraźnie macalny, bardzo słabo natomiast macalny u osobników najwyższych.

IV.

Przez określenie i skrytalizowanie typu antropologicznego paralytyka spełniliśmy tylko pierwszą część postawionego sobie zadania. Drugą częścią naszego problemu będzie porównanie naszego typu patologicznego z typem normalnym. I tutaj natrafiamy zaraz na zasadniczą przeszkodę, jaką stanowi brak dokładnych prac porównawczych na materiale zdrowym. O ile mi wiadomo, to nie ma pracy antropologicznej na materiale galicyjskim tak dokładnej i szczegółowej, to jest uwzględniającej tyle cech, co praca niniejsza. Co najwyżej znalazłyby się tego rodzaju prace, odnoszące się tylko do jednego powiatu. Porównanie naszych wyników z wynikami takiej pracy mogłoby tylko mieć miejsce, gdybyśmy w celu porównania wyłączyli osobno odpowiedni powiat z całości i traktowali go jako osobną całość porównawczą. Temu stanęłaby na przeszkodzie mała liczba obserwacji w poszczególnych powiatach.

Z konieczności musimy się uciec do porównania z innym materiałem patologicznym. Równocześnie z pracą niniejszą dokonałem pomiarów antropometrycznych na całym będącym w mem rozporządzeniu materiale chorych zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie, których wyniki będą ogłoszone w pracy innej. Do porównań użyłem pomiarów obliczonych na zasadzie przeciętnej średnicy, które przedstawiają załączone tablice.

Stan odżywiania.				
	bardzo dobry	dobry	mierny	lichy
P. p.	4.4 ⁰ / ₀	51.4 ⁰ / ₀	35 3 ⁰ / ₀	8.9 ⁰ / ₀
Umysł. cho- rzy w ogóle	1.6 ⁰ / ₀	62.8 ⁰ / ₀	28.2 ⁰ / ₀	7.3 ⁰ / ₀
Kości policzkowe.				
	wysta- jące	niedco wysta- jące	nie wy- stające	
P. p.	19.4 ⁰ / ₀	29.9 ⁰ / ₀	50.7 ⁰ / ₀	
Umysł. cho- rzy w ogóle	12.8 ⁰ / ₀	23.4 ⁰ / ₀	63.8 ⁰ / ₀	
Twarz górna.				
	mocno wysta- jąca	niedco wysta- jąca	mało wysta- jąca	nie wy- stająca
P. p.	1.5 ⁰ / ₀	20.5 ⁰ / ₀	76.5 ⁰ / ₀	1.5 ⁰ / ₀
Umysł. cho- rzy w ogóle	1.3 ⁰ / ₀	24.9 ⁰ / ₀	73.4	—
Szczeka górna.				
	mocno wysta- jąca	średnio wystaj.	mało wysta- jąca	
P. p.	1.6 ⁰ / ₀	20.5 ⁰ / ₀	77.9 ⁰ / ₀	
Umysł. cho- rzy w ogóle	1.9 ⁰ / ₀	21.4 ⁰ / ₀	76.8 ⁰ / ₀	
Żuchwa.				
	mocna wystaj.	średnio wystaj.	mało wystaj.	cofnięta
P. p.	1.5 ⁰ / ₀	26.5 ⁰ / ₀	67.6 ⁰ / ₀	4.4 ⁰ / ₀
Umysł. cho- rzy w ogóle	1.7 ⁰ / ₀	22.2 ⁰ / ₀	65.3 ⁰ / ₀	10.2 ⁰ / ₀
Żęby.				
	Średnio wystaj.	mało wystaj.	proste	cofnięte
P. p.	4.4 ⁰ / ₀	8.8 ⁰ / ₀	60.3 ⁰ / ₀	2.9 ⁰ / ₀
Um chorzy w ogóle	5.1 ⁰ / ₀	12.5 ⁰ / ₀	69.2 ⁰ / ₀	6.3 ⁰ / ₀
Guz międzybrwiowy.				
	bardzo znacznie rozw.	znacz- nie rozw.	średnio rozw.	słabo rozw.
P. p.	1.5 ⁰ / ₀	3 ⁰ / ₀	27.3 ⁰ / ₀	68.2 ⁰ / ₀
Umysł. cho- rzy w ogóle	0.2 ⁰ / ₀	3.5 ⁰ / ₀	38.9 ⁰ / ₀	57.5 ⁰ / ₀
Czoło.				
	wypukłe	słabo wypukłe	proste niedco wypukłe	proste
P. p.	1.5 ⁰ / ₀	1.5 ⁰ / ₀	7.4 ⁰ / ₀	16.1 ⁰ / ₀
Umysł. cho- rzy w ogóle		27.4		12.7 ⁰ / ₀
Potylicca.				
	mocno wypukł.	płaska	prosta ¹⁾	mało wypukł.
P. p.	80.9 ⁰ / ₀	14.7 ⁰ / ₀	1.5 ⁰ / ₀	2.9 ⁰ / ₀

¹⁾ Przez potylicę prostą rozumiano fr. bardzo płaską.

Umysł. cho- rzy w ogóle	68.8 ⁰ / ₀	14.8 ⁰ / ₀	1.5 ⁰ / ₀	14.4 ⁰ / ₀
Wargi.				
	grube	średnie	cienkie	
P. p.	14.7 ⁰ / ₀	70.6 ⁰ / ₀	14.7 ⁰ / ₀	
Umysł. cho- rzy w ogóle	14.6 ⁰ / ₀	73.7 ⁰ / ₀	11.3 ⁰ / ₀	
Brzeg ucha.				
	mocno zagięty	średnio zagięty	mało zagięty	
P. p.	26.4 ⁰ / ₀	72.1 ⁰ / ₀	1.5 ⁰ / ₀	
Umysł. cho- rzy w ogóle	30.5 ⁰ / ₀	68.4 ⁰ / ₀	0.9 ⁰ / ₀	
Uszy.				
	mocno odstają- ce	częścio- wo od- stające		
P. p.	8.8 ⁰ / ₀	91.2 ⁰ / ₀		
Umysł. cho- rzy w ogóle	9.0 ⁰ / ₀	91.0 ⁰ / ₀		
Płatki uszne.				
	wolne	przy- rośnięte	nieprzy- rośnięte	brak
P. p.	11.7 ⁰ / ₀	83.8 ⁰ / ₀	3 ⁰ / ₀	1.5 ⁰ / ₀
Umysł. cho- rzy w ogóle	9.2 ⁰ / ₀	84.1 ⁰ / ₀	—	6.6 ⁰ / ₀
Owłosienie części płciowych.				
	o typie męskim		o typie kobieć.	
P. p.	72.1 ⁰ / ₀		27.9 ⁰ / ₀	
Umysł. cho- rzy w ogóle	76.6 ⁰ / ₀		23.2 ⁰ / ₀	
Gruczoł tarczowy.				
	niema- calny	śląd	bardzo słabo mac.	słabo mac.
P. p.	30.9 ⁰ / ₀	4.4 ⁰ / ₀	4.4 ⁰ / ₀	22.1 ⁰ / ₀
Umysł. cho- rzy w ogóle	28.9 ⁰ / ₀	—	11.1 ⁰ / ₀	29.8 ⁰ / ₀
	macalny	średnio mac.	wyraźnie mac.	bardzo wyr. mac.
P. p.	17.6 ⁰ / ₀	1.5 ⁰ / ₀	17.6 ⁰ / ₀	1.5 ⁰ / ₀
Umysł. cho- rzy w ogóle	12.3 ⁰ / ₀	—	16.0 ⁰ / ₀	2.9 ⁰ / ₀
Kształt nosa.				
	mocno wklęsły	wklęsły	słabo wklęsły	prosty
P. p.	1.5 ⁰ / ₀	7.4 ⁰ / ₀	14.7 ⁰ / ₀	42.5 ⁰ / ₀
Um chor. w ogóle	1.2 ⁰ / ₀	9.7 ⁰ / ₀	16.7 ⁰ / ₀	32.5 ⁰ / ₀
	słabo wy- pukły	wypukły	mocno wypukły	falisty
P. p.	13.2 ⁰ / ₀	10.3 ⁰ / ₀	3 ⁰ / ₀	7.4 ⁰ / ₀
Um chor. w ogóle	12.2 ⁰ / ₀	2.8 ⁰ / ₀	3.3 ⁰ / ₀	10.1 ⁰ / ₀
Kolor włosów.				
	bruneci	szatyni	ciemni blond.	
P. p.	88.0 ⁰ / ₀	4.5 ⁰ / ₀	7.5 ⁰ / ₀	
Umysł. cho- rzy w ogóle	68.7 ⁰ / ₀	14.3 ⁰ / ₀	16.7 ⁰ / ₀	

Lp.		Nazwisko	Mowa	Wiek	Wyznanie	Zawód	Odżywienie	Ksz. tw. z przodu	Kości po-liczkowe	*Tw. górna	*Szcz. górna	*Żuchwa	*Zęby	Guz mię-dzybrwiowy	Czoło
1	Bohoro-dziany	K. F. 430	pol.	57	rz. k.	em. kan-celista	bardzo dobre	dł. ow. dość szer.	nie wy-stające	3	3	3	0	słabo rozw.	2,4
2	Borszczów	K. J. 836	ruska	42	gr. k.	b. zarząd-ca dóbr	dobre	dość duża śr. szer.	"	3	3	2	3	znacznie rozw.	4
3		W. K. 401	ruska	45	gr. k.	kier. kop. nafiy	"	średnia śr. szer.	nieco wy-stające	2	2	2	2	bai. znacz. rozw.	4
4	Brody	T. S. 341	ruska	61	"	Zarobnik k.	lichy	długa kątowat. wązka	"	3	3	3	4	słabo rozw.	1.(4)
5	Buczacz	S. I. 725	"	54	"	Zarobnik	dobry	krótka szeroka	"	3	3	3	brak	średnio rozw.	4
6		H. G. 373	"	44	"	"	"	średnic długa	"	3	3	3	4	słabo rozw.	3 (4)
7	Ciesza-nów	H. M. 736	pol.	38	rz. k.	wł. sklepu	lichy	średnia śred. szer.	wystające	3	3	3	4	"	4,3
8	Do-bromil	S. J. 705	ruska	35	gr. k.	czeladnik stolarski	dobry	średnia dość szer.	nieco wy-stające	3	3	3	4	"	3,4
9	Droho-bycz	Ch. F. 169	ruska	52	gr. k.	zarobnik	"	średnia szeroka	"	3	3	3	4 bardzo niskie	"	3
10	Dolina	J. I. 386	"	35	"	rolnik	mierne	krótka szer. ką.	wystające	2	2	2	4	średnio rozw.	4
11	Gor-ilce	O. L. 851	pol.	32	rz. k.	kierow. szkoły	dobre	średnia śred. szer.	nie wy-stające	3	3	3	4	słabo rozw.	3,4
12	Gry-bów	G. K. 62	"	39	"	"	bardzo dobre	średnia owalna	"	4	3	2	proga.	średnio rozw.	1,4
13	Jarostaw	M. M. 22	pol.	39	"	kowal	dobre	szersza z dolu krót. szer.	"	3	3	2	2	słabo rozw.	3,2
14		J. T. 659	ruska	48	gr. k.	zarobnik	"	długa wązka	"	3	3	3	3	średnio rozw.	4
15	Ka-mionka Strum.	G. F. 131	pol.	44	rz. k. gr. k.	Prokurator c. k. S. pow.	mierne	średnia szeroka	wystające	3	3	3	brak	"	1,(2)
16	Kraków	B. P. 229	"	40	"	zarobnik	liche	długa kątowata	nie wy-stające	3	3	3	2	słabo rozw.	4
17		W. S. 266	"	49	"	aptekarz	dobre	średnia szeroka	"	2	2	2	4	"	3,(4)
18	w	K. M. 375	"	43	"	kelner	"	"	"	3	3	3	4 drobne	"	1,4.2.
19	ó	A. J. 811	"	30	"	stolarz	mierne	średnia śred. szer.	"	3	3	3	4	"	3.1.4
20	L	K. J. 566	"	48	"	asyst. handlowy	dobre	średnia szeroka	"	2	2	3	4	"	4.3

Liczba porz.	Wzrost	Wys. wyr. bark.	Wys. końca palca średniego	Wys. kolca podgędz. prz. górn.	Dług. kończ. górn.	Dług. najw. głowy	Szer. najw. głowy	Szer. najw. twarzy	Szer. nosa	Wys. głowy	Wys. tw. bez czoła	Wys. górno-twarz.
1	166.8	139.7	64.5	1	75.2	18.1	16.5	14.9	4.	12.9	10.9	6.5
2	172.7	137.3	63.8	97.2	73.5	18.2	15.8	14.1	3.3	12.4	12.	6.8
3	170.1	140.2	61.4	98.5	78.8	18.1	15.9	14.3	3.7	13.1	12.2	7.1
4	160.5	132.1	60.	90.2	72.1	19.2	14.6	13.9	3.1	12.	12.9	7.2
5	169.3	138.4	62.6	98.6	75.8	18.4	15.1	15.1	3.6	11.2	10.4	6.
6	167.2	136.3	62.2	95.3	74.1	18.	14.9	13.8	3.4	12.1	11.8	7.
7	160.5	127.6	60.1	89.4	67.5	18.	14.3	13.3	4.	12.	11.2	6.4
8	164.6	133.9	63.2	94.1	70.7	18.8	15.5	14.	3.4	13.	11.8	6.5
9	161.	128.9	56.2	91.5	72.7	17.8	15.4	14.7	3.7	11.6	11.3	6.2
10	164.6	136.8	64.2	95.7	72.6	17.5	15.8	14.	3.7	12.6	11.5	6.7
11	170.	136.	62.3	96.6	73.7	17.9	14.9	13.7	3.5	11.6	11.5	6.6
12	152.2	122.6	52.9	85.	69.7	17.9	15.4	13.6	3.2	11.8	12.3	6.3
13	159.9	132.1	59.2	94.7	72.9	17.6	15.6	14.5	3.8	13.1	12.	6.4
14	162.2	130.7	57.7	93.8	73.0	18.7	14.9	13.1	3.	12.5	11.7	6.8
15	161.	141.4	65.6	97.	75.8	18.9	15.8	14.9	4.2	12.	10.5	6.
16	167.6	136.6	63.7	94.2	72.9	19.3	15.7	14.1	3.5	12.5	12.2	7.
17	162.	133.4	61.	—	72.4	18.8	16.3	14.3	3.2	12.7	11.1	6.6
18	177.1	146.	70.2	101.9	75.8	19.5	17.	15.3	3.8	13.7	12.	6.8
19	163.	135.2	64.4	—	71.7	17.8	15.2	13.7	3.4	12.4	9.7	5.6
20	163.	133.2	63.3	91.	69.9	18.2	15.8	14.3	3.9	12.9	12.	7.1

Potylice	Wargi	Brzeg ucha	Plątki uszne	Uszy	Wzg. Darwinia	Progna-tyzm	*Owłosienie	Dermog-rafia	Tętno	Graefe	Struma	Paznokcie	Chwostek	Barwa skóry	Barwa włosów	Barwa oczu	Kształt nosa	
1	grube	mocno zagięty	przyrośnięte	częściowo odstające	brak l. mało roz.	—	□	slaba	84	o	slabo macal.	śred. dł. wązkie	o	7	4	16	falisty	
1	średnie	średnio zagięty	"	"	mało rozw.	—	□	"	72	o	wyraż. macal.	śred. dł. śr. szer.	o	3	jaś. niż 5	8	prosty	
2	"	mocno zagięty	"	mocno odst.	brak	—	Δ	"	72	o	"	wązkie długie	o	7	4	5	mocno wypukły	
1	cienkie	"	"	"	mało rozw.	—	□	zw.	76	o	slabo macal.	śred. dł. wązkie	o	7	owłosienia	5	14	prosty
1	grube	"	wolne	częściowo odstające	pr. brak l. mało rozwinięty	—	□	wyraż. na	84	o	macal. na	szer. dość dł.	o	3	5	15	sinbo wklęsły	
1	średnie	średnio zagięty	przyrośnięte	"	brak	—	□	zw.	78	obecny	śl. ad	śred. dł. wązkie	o	3	5	zielen. na 16	prosty	
1	grube	"	wolne	"	brak pr. mało l.	—	□	slaba	96	o	macal. na	kont. szerokie	o	blada	5	ciem. niej niż 14	slabo wypukły	
1	;	"	przyrośnięte	"	brak pr. śred. l.	—	□	zw.	84	o	"	śred. dł. wązkie	o	7	4	15	slabo wklęsły	
2	cienkie	mało zagięty	"	"	średnio rozw.	—	□	bar. wyraź. na	84	o	o	plaskie kruche	o	3	4	15	"	
2	grube	mocno zagięty	"	"	mało rozw.	—	Δ	zw.	80	o	slabo macal.	średnio szerokie	o	9	4	14	wklęsły	
1	średnie	średnio zagięty	wolne	"	brak	—	□	"	60	o	"	dość dł. śr. szer.	obu- stronny	3	9	7	prosty	
3	grube	"	nie przyrośnięte	"	śl. ad pz.	—	□	"	92	o	o	wązkie plaskie	o	8	5	14	slabo wklęsły	
2	średnio grube	"	brak	"	mało rozw.	—	□	"	96	o	slabo macal.	brak	o	7	4	15	"	
1	średnie	mocno zagięty	przyrośnięte	"	średnio rozw.	—	□	"	84	o	"	plaskie krótkie	o	7	8	16	prosty	
1	"	średnio zagięty	"	"	brak	—	Δ	"	94	o	o	wąz. dł. żółtawe	o	bar- dziobi.	5	6	falisty	
1	"	"	"	mocno odst.	średnio rozw.	—	□	"	o	o	o	śr. wązkie dł.	+	7	4	6	prosty	
1	"	"	"	częściowo odstające	"	—	Δ	slaba	96	o	o	wązkie długie	o	3	4	4	garbaty	
2	cienkie	"	"	"	l. > pr.	—	□	wybitna	60	o	o	dł. wąz. kwitną	o	3	5	16 zielen. na	prosty	
1	średnie	"	"	"	mało rozw.	—	□	slaba	96	o	wyraż. macal.	śred. dł. wązkie	o	3	jaś. niż 5	16	"	
1.2	"	"	wolne	"	średnio rozw.	—	□	wyraż. na	96	o	nie macal.	"	o	3	4	7	"	

Wys. nosa	Wsk. szerok. dług.	Wsk. wys. dług.	Wsk. twarz.-anat.	Wsk. górn.-twarz.	Wsk. nosowy	wys. czoła	Wymiar kąto-zu-chwowy	Uwagi
5.9	91.16	71.27	73.15	43.62	67.80	6.6	10.4	* (1) mocno, (2) średnio, (3) mało wystające, (4) proste, (5) cofnięte. ** (1) wypukły, (2) płaski, (3) prosty, (4) odchylony. *** □ owłosienie o typie męskim, Δ owłosienie o typie kobiecym.
5.3	86.81	68.13	85.11	42.2	62.26	5.5	10.2	
5.9	87.85	72.38	85.31	49.65	62.71	4.2	11.	
5.6	76.04	62.50	92.81	51.80	55.36	6.	9.5	
5.3	82.07	60.87	68.87	39.73	67.92	6.7	10.8	
5.4	82.78	67.22	85.51	50.7	62.96	5.5	10.4	
5.	79.44	66.67	84.21	48.12	80.00	5.5	10.9	
4.8	82.45	69.15	84.29	46.4	70.83	5.9	10.2	
5.1	86.52	65.17	76.87	42.2	72.55	5.9	10.5	
5.3	90.29	72.00	82.14	47.9	69.81	7.1	9.	
5.	83.24	64.80	83.94	48.2	70.00	7.	9.6	
5.4	86.03	65.92	90.44	46.3	59.26	6.9	10.6	
5.3	88.64	74.43	82.76	44.1	71.70	5.7	11.7	
5.2	79.68	66.84	89.31	51.91	57.69	6.7	11.3	
5.9	83.60	63.49	70.47	40.26	71.19	8.2	11.6	
5.3	81.35	64.77	86.52	49.6	66.04	7.	11.2	
5.4	86.70	67.55	77.62	46.2	59.26	5.5	11.3	
5.8	87.18	70.26	78.43	44.44	65.52	6.8	11.1	
4.6	85.39	69.66	70.80	40.9	73.91	6.4	10.4	
5.7	86.81	70.88	83.92	49.7	68.42	6.7	11.1	

Lp.		Nazwisko	Mowa	Wiek	Wyznanie	Zawód	Odżywienie	Kszt. tw. z przodu	Kości policzkowe	*Tw. górna	*Szcz. górna	*Żuchwa	*Żęby	Guz międzybrowowy	*Czoło
21	w	U. E. 644	56	ruska	em. Dyr. Szkoły	b. dobre	dość dł. szeroka	nie wystające	3	3	2	br.	slabo rozw.	3 4	
22		D. T. 43	54	ruska	Pomoc. maszyn.	dobre	średnia owalna	"	3	3	3	4	"	4	
23		G. S. 655	63	ruska	Woźny kol. j.	"	dość dł. śred. szer.	nieto wystające	3	3	3	4	średnio rozw.	3.1.4	
24		B. F. 645	40	ruska	murarz	"	długa szeroka	wystające	3	3	3	br.	slabo rozw.	4	
25	w	P. S. 360	49	ruska	cieśla	liche	średnia dość szer.	nieto wystające	3	3	3	4	"	3.(4)	
26		G. A. 647	54	ruska	prof. sem. naucz.	dobre	długa szeroka	wystające	3	3	3	4	średnio rozw.	4	
27	L	F. W. 825	41	ruska	em. przes. kolej.	mierne	średnia dość wąż.	"	3	3	3	5	slabo rozw.	4.3	
28		J. L. 296	47	ruska	zegarmistrz	"	średnia dość szer.	nieto wystające	3	3	3	4	średnio rozw.	2.(4)	
29	Mościska	Ż. J. 864	29	ruska	robotnik	dobry	krótka śr. szer.	"	3	3	5	3	"	4	
30		H. S. 217	50	ruska	ogrodnik	mierny	średnio owalna	"	3	3	3	4	slabo rozw.	4(1)	
31		G. F. 366	57	ruska	rolnik	"	długa śr. szer.	nieto wystające	3	3	3	0	"	3.(1.4)	
32	Nadworna	A. J. 228	43	ruska	majster giserski	dobry	średnia szeroka	nieto wystające	2	2	3	4	"	4	
33	Nowy Sącz	T. A. 252	45	ruska	ck. oficyant	mierny	b. długa dość szer.	nieto wystające	3	3	3	4	"	3 (1)	
34	Pieczyniryń	W. J. 114	35	ruska	zarobnik	dobry	średnia dość szer.	nieto wystające	3	3	2	br.	"	1.(4)	
35	Przemysł	D. J. 275	39	ruska	rob. tnik	mierny	dość krót. szeroka	"	3	3	3	4	"	2.(4)	
36	Przeworsk	K. W. 363	52	ruska	zarobnik	lichy	długa dość wąż.	nieto wystające	3	3	3	resztki	slabo rozw.	3	
37	Ropczyce	M. W. 49	57	ruska	"	mierny	średnia owalna	nieto wystające	3	2	5	br.	średnio rozw.	2.3	
38	Rudki	B. H. 307	34	ruska	oficyał podatk.	dobry	dość dł. owalna	"	3	3	3	4	"	3.2	
39		Ł. M. 357	47	ruska	zarobnik	mierny	krótka śr. szeroka	nieto wystające	1	1	1	4	"	2.(4)	
40	Rzeszów	L. A. 845	65	ruska	rolnik	"	średnia wązka	wystające	3	3	3	3	slabo rozw.	3	
41	Skalat	B. H. 710	36	ruska	zarobnik	"	średnia szeroka	"	3	3	3	4	"	4	

Liczba porz.	Wzrost	Wys. wyr. bark.	Wys. końca palca średniego	Wys. kolca podłędz. prz. górn.	Dług. kończ. górn.	Dług. najw. głowy	Szer. najw. głowy	Szer. najw. twarzy	Szerokość nosa	Wys. głowy	Wys. tw. bez czoła	Wys. górn. twarz
21	157.	129.4	62.	87.	67.4	19.6	16.4	14.9	4.1	13.2	12.2	7.2
22	164.6	136.4	61.1	94.6	75.3	18.7	15.4	13.4	3.6	12.7	12.5	6.4
23	165.2	138.	61.4	97.4	76.9	18.6	15.8	13.7	3.7	13.	11.5	6.5
24	166.2	136.8	60.	93.4	76.8	19.5	15.8	14.4	3.9	13.2	12.3	7.5
25	168.4	136.2	60.2	96.5	76.0	18.3	15.1	14.1	3.7	12.	11.3	6.
26	170.4	139.8	63.7	98.	76.1	19.	16.5	15.	3.9	12.5	11.1	7.4
27	171.8	143.3	70.	98.7	73.3	18.9	15.2	13.4	3.9	12.5	11.5	6.6
28	166.2	137.2	59.7	93.2	77.5	18.7	15.9	14.4	4.	12.	11.7	6.6
29	159.6	130.6	61.	88.3	69.6	17.7	14.4	13.	3.6	11.5	11.1	5.9
30	149.2	121.9	51.2	85.7	70.7	18.6	15.3	14.	3.8	12.4	11.2	6.4
31	169.3	139.3	62.6	96.4	76.7	18.5	14.8	13.7	3.7	13.	12.4	6.5
32	171.	141.5	62.7	93.1	78.8	18.6	15.7	14.2	3.9	13.	12.2	7.1
33	173.	143.	68.3	100.	74.7	19.	16.5	14.7	3.7	13.1	13.3	7.2
34	162.8	136.3	61.	91.	75.3	18.7	16.2	13.9	3.4	12.9	13.6	6.6
35	154.5	128.4	60.2	85.6	68.2	17.9	16.2	14.6	3.8	12.	11.5	6.8
36	162.2	133.	61.2	91.4	71.8	16.8	14.8	13.1	3.5	12.2	11.6	6.7
37	163.2	135.2	61.9	91.1	73.3	18.2	15.2	14.2	3.8	13.9	12.4	6.6
38	168.2	138.3	64.2	97.3	74.1	19.5	16.1	13.8	3.6	12.6	11.5	6.4
39	158.4	130.8	59.8	88.6	71.0	17.7	14.8	13.3	3.7	12.4	10.4	6.2
40	163.4	134.4	62.	92.	72.4	18.	15.	13.7	3.5	12.2	12.4	7.
41	162.	132.1	57.	92.5	75.1	18.5	16.	14.3	3.4	12.3	12.2	7.1

№	Potylice	Wargi	Brzeg ucha	Plątki uszne	Uszy	Wzg. Darwina	Progna-tyzm	***Owłosienie	Dermo-grafia	Tętno	Gracje	Struma	Paznokcie	Chwostek	Barwa skóry	Barwa włosów	Barwa oczu	Kształt nosa
1	średn.	mocno zagięty	przyroś.	odstające część.	l. mało p. średn.	—	□	—	—	72	o	nie macał	dl. wązkie	o	8	4	15	prosty
1	"	średnio zagięty	nie przyr.	"	brak	—	□	—	—	84	o	o	różowe wązkie	o	3	4	15	slabo wklęs.
1	cienk.	mocno zagięty	przyroś.	"	"	—	□	—	—	72	o	wyr. macał	śred. dl. wązkie	o	3	4	7	prosty
1	średn.	średnio zagięty	wolne	"	l. brak p. r. mało	—	□	—	—	84	o	dobrz. macał	grube sr. dl. wąz.	o	7	4	3	slabo wyp.
2	"	mocno zagięty	przyroś.	"	l. brak pr. ślad	—	Δ	—	—	96	—	b. sł. mac.	wązkie długie	o	3	5	7	prosty
1	"	"	"	"	l. mało pr. mocno	—	□	—	—	84	o	macalne	śred. dl. wązkie	o	7	—	16	wyp.
1	"	"	wolne	"	mało rozw.	—	□	—	—	108	—	"	dl. śred. szer.	o	10	4	3	prosty
1	"	średnio zagięty	przyroś.	"	brak l. p. mało	—	Δ	—	—	108	—	slabo mac.	sr. wąz. dl.	o	3	5	16	"
1	cienk.	"	"	"	średnio rozw.	—	Δ	—	—	62	o	b. wyr. mac.	sr. dług. dość wąz.	o	7	5	5	"
1	"	"	"	"	brak	—	Δ	—	—	116	o	o	wązkie wypukłe	o	7	4	8	slabo wyp.
1	"	"	"	"	mało rozw.	—	Δ	—	—	78	o	macalne	dl. dość wązkie	o	3	5	15	slabo wkl.
2	średn.	"	"	"	brak	—	Δ	—	—	84	o	"	szer. dość dl.	o	3	4	7	wklę-sły
2	"	mocno zagięty	częścio-wo przyr.	"	"	—	Δ	—	—	84	o	o	sr. wąz. kruche	o	7	4	7	prosty
1	"	średnio zagięty	przyroś.	"	może ślad	—	□	—	—	72	o	o	wypukłe sr. wąz.	o	9	5	14	"
1	"	"	"	"	brak	—	□	—	—	62	o	sł. mac.	b. szer. i b. płas.	o	biała	26	15	wypu-ty
1	cienk.	"	"	"	mało rozw.	—	□	—	—	90	o	"	sr. dl. sr. sz. kwit.	o	7	5	15	prosty
1	średn.	"	"	"	"	—	□	—	—	84	o	o	wązkie	o	10	5	15	wklęs.
1	"	"	"	"	l. sr. pr. roz. nadz.	—	□	—	—	84	o	o	śred. wąz. dl.	o	3	25	16	prosty
1	"	mocno zagięty	"	"	brak	—	□	—	—	54	—	o	dl. wąz	o	7	4	11	"
1	"	średnio zagięty	"	"	"	—	□	—	—	60	o	sł. mac.	szer. pł. dość kr.	o	8	5	9	slabo wyp.
1	"	"	przyrośn.	mocno odstając.	mało rozw.	—	Δ	—	—	96	o	wyr. mac.	dl. sr. szerokie	o	3	7	13	wklęs.

Wys. nosa	Wsk szer. dług.	Wsk. wys. dług.	Wsk. twarz.-anat.	Wsk. górno-twarz.	Wsk. nosowy	Wys. czoła	Wymiar kąto-żuchwowy	Uwagi
5.8	83.67	67.35	81.88	48.3	70.69	6.3	11.1	* (1) mocno, (2) średnio, (3) mało wystające, (4) proste, (5) cofnięte. ** (1) wypukły, (2) płaski, (3) prosty, (4) odchylony. *** □ owłosienie o typie męskim, Δ owłosienie o typie kobiecym.
5.2	82.35	67.91	93.28	47.76	69.23	6.5	11.1	
5.1	84.95	69.89	83.94	47.4	72.55	7.	10.6	
5.4	81.03	67.69	85.42	52.1	72.22	6.4	11.8	
4.9	82.51	65.57	80.14	42.55	75.51	6.4	10.2	
5.5	86.84	65.79	78.00	49.33	70.91	6.5	10.5	
4.7	80.42	66.14	82.84	49.25	82.98	6.2	9.8	
5.6	85.03	64.17	79.86	45.8	71.43	6.4	10.7	
4.7	81.36	64.97	85.38	45.38	76.60	5.4	9.2	
5.4	82.26	66.67	80.00	45.7	70.37	7.	10.9	
5.7	80.00	70.27	90.51	47.4	64.91	6.6	10.5	
5.8	84.41	69.89	85.92	50.00	67.24	6.1	10.7	
5.6	86.84	68.95	90.48	49.0	66.07	7.5	10.7	
5.9	86.63	68.98	97.84	47.5	57.63	7.5	9.8	
5.2	90.50	67.04	78.77	46.6	73.08	5.8	11.1	
5.7	88.10	72.62	88.55	51.15	61.40	4.9	9.3	
5.1	83.52	76.37	87.32	46.5	74.51	7.6	11.1	
5.4	82.56	64.62	83.33	46.45	66.67	6.9	9.6	
4.7	83.62	70.06	78.20	46.62	78.72	5.4	10.7	
6.	83.33	67.78	90.51	51.1	58.33	7.6	10.2	
5.	86.49	66.49	85.31	49.7	68.	5.	10.3	

Lp.	Nazwisko	Mowa	Wiek	Wyznanie	Zawód	Odżywienie	Kszt. tw. z przodu	Kości policzk.	*Tw. górna	*Szc. górna	*Żuchowa	*Zęby	Guz międzybrowowy	**Czolo
42	S. S. 855	57	57	rz. k.	dyrektor kasy	dobrze	śr. owal. śr. szer.	nie wystając.	2	3	3	br.	średnio rozw.	4.1
43	K. W. 720	57	57	„	szewc	mierne	średnia szeroka	niedco wystaj.	2	2	2	brak zupełnie	ślabo rozw.	3
44	M. W. 379	43	43	„	oficyał podatk.	dobrze	średnia śr. szer.	nie wystaj.	2	2	3	o	średnio rozw.	1(4)
45	S. A. 334	36	36	gr. k. k. gr. k.	zarobnik	„	śr. dość szer.	niedco wystaj.	2	2	2	4	ślabo rozw.	3(1)
46	N. J. 370	42	42	gr. k. k. gr. k.	konduk. kolej.	„	średnia śr. szer.	niedco wystaj.	3	3	3	4	„	3
47	C. J. 125	43	43	gr. k. k. gr. k.	„	„	dość dl. śr. szer.	nie wystaj.	3	3	2	4	„	2(4)
48	S. S. 522	39	39	rz. k. k. gr. k.	em. doz. więz.	„	długa śr. szer.	niedco wystaj.	2	3	3	4	„	4
49	R. F. 399	28	28	rz. k. k. gr. k.	asystent kolej.	„	średnia szeroka	nie wystaj.	3	3	3	4	znacznie rozw.	3 2(4)
50	D. W. 395	43	43	gr. k. k. gr. k.	em. masz. kolej.	„	średnia wązka	„	3	3	3	4	ślabo rozw.	3(4) wązk.
51	P. A. 361	39	39	gr. k. k. gr. k.	kondukt. kolej.	mierne	dość dl. wązka	niedco wystaj.	3	3	3	4	„	(4)
52	C. P. 134	57	57	„	policjant	dobrze	długa owalna	nie wystaj.	3	3	3	4	średnio rozw.	3
53	K. A. 325	54	54	„	zarobnik	mierne	średnia śr. szer.	niedco wystaj.	3	3	3	4	ślabo rozw.	3(1)
54	F. O. 822	63	63	„	„	„	dość dl. wązka	wystaj.	3	3	2	brak	średnio rozw.	3.4
55	T. A. 146	48	48	rz. k. k. gr. k.	resp str. skarb.	liche	średnia wązka	„	3	3	2	„	ślabo rozw.	1(4) wypuk.
56	F. M. 113	38	38	gr. k. k. gr. k.	zarobnik	dobrze	długa wązka	nie wystaj.	2	2	2	4	„	4.2
57	K. S. 718	42	42	„	„	mierne	„	niedco wystaj.	3	3	3	4	„	4
58	D. F. 309	39	39	rz. k. k. gr. k.	kier. kop. nafty	dobrze	dość dl. śred. sz.	nie wystaj.	3	3	2	4	„	2.3
59	K. L. 343	52	52	„	oficyał sądowy	„	długa szeroka	niedco wystaj.	3	3	2	4	średnio rozw.	(4)
60	T. S. 99	34	34	„	syn włas. dóbr	„	średnia owalna	nie wystaj.	2	2	5	4	„	1
61	K. H. 51	47	47	gr. k. k. gr. k.	„	mierne	długa owalna	„	3	3	3	4	„	3
62	K. D. 574	49	49	„	bez zaj.	„	długa śr. szer.	wystaj.	3	2	3	brak	ślabo rozw.	3.4

Liczba porz.	Wzrost	Wys. wyr. bark.	Wys. kołca palca średniego	Wys. kołca podłędz. prz. gór.	Dług. kończ. gór.	Dług. najw. głowy	Szer. najw. głowy	Szer. najw. twarzy	Szer. nosa	Wys. głowy	Wys. tw. bez czola	Wys. górno-twarz.
42	161.9	130.2	60.	91.1	70.2	18.5	15.6	13.7	3.9	12.4	11.5	6.8
43	163.5	134.4	57.7	98.3	76.7	18.7	15.8	14.	3.8	12.3	11.5	6.5
44	165.1	134.1	66.6	93.1	67.5	19.	15.7	14.1	3.1	12.4	12.	6.9
45	166.1	135.	62.8	96.2	72.2	17.1	15.4	14.4	3.9	13.	11.	6.3
46	163.1	133.4	59.5	96.	73.9	17.9	15.2	14.1	3.6	12.8	12.3	6.7
47	167.7	139.8	64.4	95.3	75.4	19.1	15.7	14.3	3.6	13.6	12.8	6.6
48	165.4	135.4	62.3	91.8	73.1	18.5	15.4	13.9	3.7	12.4	11.6	6.4
49	171.6	140.	59.2	100.7	80.8	18.9	15.9	14.5	3.5	12.4	12.5	6.7
50	161.	130.	58.2	91.2	71.8	17.5	14.3	12.9	3.4	12.4	11.9	7.
51	168.4	138.3	62.6	94.3	75.7	18.	14.5	13.6	3.	12	11.8	6.3
52	171.3	138.8	64.2	96.6	74.6	19.1	15.6	14.5	3.5	13.6	12.4	6.8
53	161.4	136.8	63.2	90.8	73.6	19.2	15.6	14.3	3.7	12.8	12.2	6.9
54	163.2	132.9	59.3	91.4	73.6	18.2	15.2	13.6	4.	12.1	11.5	6.3
55	167.7	138.	64.2	93.7	73.8	18.3	15.7	13.9	3.	12.4	12.	6.3
56	173.	142.7	61.7	97.	81.	18.7	14.9	14.1	3.5	12.7	13.4	7.
57	165.4	134.7	62.8	90.1	71.9	18.5	15.1	13.2	3.1	12.4	11.3	6.4
58	165.5	136.	62.7	—	73.3	18.3	15.8	14.	3.3	13.1	11.5	6.2
59	156.5	—	—	—	—	19.2	15.8	14.2	3.7	13.4	13.3	7.8
60	176.9	147.3	68.1	103.8	79.2	21.0	15.3	13.7	3.6	13.1	12.4	7.1
61	164.2	133.0	62.4	89.3	70.6	19.4	15.5	13.7	3.9	13.4	12.7	6.9
62	157.	128.6	51.7	91.	76.9	18.2	15.3	14.1	3.6	12.5	12.	6.4

Potylice	Wargi	Brzeg ucha	Platki uszne	Uszy	wzg. Darwina	Prognatyzm	*** Owłosienie	Dermografia	Tętno	Graefe	Struma	- aznokie	Chwostek	Barwa skóry	Barwa włosów	Barwa oczu	Kształt nosa
2	średnie	średnio zagięty	przyrośnięte	odstaj. część.	brak	—	□	wyraźna	84	o	macalna	wąskie długie	o	7		15	slabo wypukły
1	"	"	"	mocno odstaj.	mało rozw.	—	□	zw.	56	o	wyraż. macal.	krótkie dość sz.	o	2		13—14	prosty
1	"	"	"	odstaj. część.	"	—	—	biała	100	o	slabo macal.	dł. wąz. z korzonkami	o	3	cięż. niż siwe	6	wypukły
1	"	"	"	"	l. mało pr. śred.	—	□	slaba	72	o	śląd	plaskie śr. wąz.	o	3	5	8	wklęsły
1	"	mocno zagięty	"	"	średnio rozw.	—	Δ	wybitna	88	o	wyraż. macal.	plaskie śred. dl.	śląd	3	siwe	15	slabo wypukły
1	grube	średnio zagięty	mało przyroś.	"	"	—	Δ	zw.	84	o	o	wąskie dl. blade	o	7	4	5	prosty
1	średnie	"	przyrośnięte	"	"	—	□	"	84	o	śred. mac.	dł. śred. szer. kąt.	sil. ob. strony	biała	4	niebieska	"
1	"	mocno zagięty	"	"	brak	—	□	"	104	o	b. sl. macal.	śred. dl. wąskie i kwitnące	o	"	5	7	"
1	"	średnio zagięty	"	"	"	—	□	"	84	o	macalna	śred. dl. splaszcz.	o	"	4	5	wypukły
1	"	mocno zagięty	wolne	"	"	—	□	"	84	—	sl. macal.	plaskie dość wąz.	o	"	26	4	wklęsły
1	"	średnio zagięty	przyrośnięte	"	mało rozw.	—	□	"	78	—	o	wypukłe śr. szer.	o	7	4	13	"
1	"	"	"	"	brak	—	Δ	zw.	84	o	o	wąskie śred. dl.	o	3	siwe szpak.	9	slabo wypukły
1	cienkie	"	"	"	mało rozw.	—	Δ	wyraźna	72	o	wyraż. macal.	śred. dl. bar. szer.	o	3	"	16	slabo wklęsły
1	"	"	"	mocno odstaj.	brak	—	□	"	102	o	slabo macal.	wąskie sine	o	8	6	14	falisty
1	średnie	"	"	część. odstaj.	"	—	Δ	zw.	102	o	"	plaskie długie	o	7	5	10	prosty
1	"	"	"	"	mało rozw.	—	□	"	84	o	"	plas. śr. dl. wąz.	o	3	4	4	"
1	"	"	"	"	"	—	Δ	slaba	72	o	śląd	wąskie długie	o	3	5	14	slabo wypukły
1	"	"	"	"	śląd	—	□	zw.	80	o	macalna	średnie wąz. i dl.	o	3	5	14	prosty
1	"	"	"	"	brak	—	□	wyraźna	96	o	o	dł. dość szerokie	o	9	5	16	slabo wypukły
1	grube	"	"	"	"	—	□	zw.	86	o	o	zw.	brak	10	4	15	prosty
1.2	"	mocno zagięty	"	"	l. brak pr. mało rozw.	—	□	"	84	o	macalna	długie szerokie	o	7	5	16	slabo wypukły

Wys. nosa	Wsk. szer. dług.	Wsk. wys. dług.	Wsk. twarz.-anat.	Wsk. górno-twarz.	Wsk. nosowy	Wys. czola	Wymiar kąto-żuchwowy	Uwagi
5.3	84.32	67.03	83.94	49.6	73.58	7.6	10.	* (1) mocno, (2) średnio, (3) mało wystające (4) proste, (5) cofnięte. ** (1) wypukły, (2) płaski, (3) prosty, (4) odchylony. *** □ owłosienie o typie męskim, Δ owłosienie o typie kobiecym.
5.3	84.49	65.78	82.14	46.4	71.70	6.2	10.8	
5.7	82.63	65.26	85.11	48.9	54.39	6.3	10.4	
5.2	90.06	76.02	76.39	43.8	75.	4.9	11.5	
5.4	84.92	71.51	87.23	47.5	66.67	5.6	11.1	
5.4	82.20	71.20	89.51	47.6	66.67	6.2	11.3	
5.3	83.24	67.03	83.45	46.04	69.81	5.5	11.3	
5.3	84.13	65.61	86.21	46.2	66.04	6.7	10.4	
5.5	81.71	70.86	92.52	54.26	61.82	5.6	9.6	
4.7	80.56	66.67	86.76	46.3	63.83	7.2	9.7	
5.6	81.68	71.20	85.52	46.9	62.50	7.6	10.4	
5.1	81.25	66.67	85.31	48.3	72.55	5.7	9.8	
4.7	83.52	66.48	84.56	46.3	85.11	6.5	10.2	
5.4	85.79	67.76	86.33	45.32	55.56	7.2	10.1	
5.8	79.68	67.91	95.04	49.6	60.34	5.4	11.4	
4.6	81.62	67.03	85.61	48.48	67.39	6.7	10.4	
5.6	86.34	71.58	82.14	44.3	58.93	6.5	10.3	
5.4	82.29	69.79	93.66	54.9	68.52	7.1	10.7	
5.4	72.86	62.38	90.51	51.8	66.67	7.7	10.3	
5.4	79.90	69.07	92.70	50.4	72.22	4.9	11.1	
5.4	84.07	68.68	85.11	45.4	66.67	6.4	10.4	

Lp.		Nazwisko	Mowa	Wiek	Wyznanie	Zawód	Odżywienie	Kształt tw. z przodu	Kości policzk.	*Tw. górna	*Sz. górna	*Żuchwa	*Zęby	Guz międzybrwiowy	**Czoło
63	Żydaczów Żółkiew Żłoczów Żywiec	K. F. 842	polska	54	gr. k. r. k. g. k.	zarobnik	mierny	dość dł. śr. szer.	wystające	3	3	3	3	śl. rozw.	4
64		D. I. 818		53	gr. k. r. k. g. k.	b. c. k. sędz. p.	dobry	długa śr. szer.	nie wystające	3	3	3	4	"	3.1
65		K. M. 841		42	gr. k. r. k. g. k.	rolnik	mierny	dość dł. szer. ką.	wystające	2	2	2	4	"	4
66		K. P. 441		38	"	zarobnik	"	średnia szer. ką.	nie wystające	3	3	3	4	"	(4)
67		S. B. 853		34	"	artysta	"	dość dł. śr. szer.	"	2	2	2	3	"	4
68		D. A. 311		38	rz. k.	woźnica	dobry	średnia śr. szer.	"	3	3	3	4	"	1.3

Liczba porz.	Wzrost	Wys. wyr. bark.	Wys. końca palca średniego	Wys. kolca podłędz. prz. górn.	Dług. kończ. górn.	Dług. najw. głowy	Szer. najw. głowy	Szer. najw. twarzy	Szer. nosa	Wys. głowy	Wys. tw. bez czoła	Wys. górn. -twarz.
63	161.4	131.	57.2	89.3	73.8	18.7	14.8	13.7	4.3	12.7	11.	6.5
64	166.6	134.3	59.4	98.9	74.9	19.6	15.6	13.8	4.	12.6	12.	7.
65	161.9	129.6	62.2	90.	67.4	18.1	14.9	14.1	3.5	12.5	11.8	7.
66	171.7	140.4	65.0	77.0	75.4	17.5	15.3	14.	3.6	12.5	11.9	7.2
67	165.2	134.4	62.	95.4	72.4	19.	15.9	14.4	3.8	12.7	11.3	6.3
68	158.	127.6	56.4	90.5	71.2	18.1	15.7	13.5	3.5	13.	12.	7.1
	164.74	134.88	62.02	92.02	75.11	18.51	154.85	14.03	3.62	12.58	11.83	6.67

Kolor oczu.

jasne ciemne

P. p. 66.1⁰/₀ 33.9⁰/₀

Umysł. chory w ogóle 61.8⁰/₀ 38.2⁰/₀

Objawy Chwostka i Graefego.

Chwostek Graefe

P. p. 8.8⁰/₀ 3⁰/₀

Umysł. chory w ogóle 15.5⁰/₀ 0.9⁰/₀

Ważniejsze cechy antropometryczne przedstawiają się w zestawieniu porównawczem jak następuje.

	Paralitycy	Um. chor. w ogóle
Wzrost	164.7 cm.	165.0 cm.
długość najw. głowy	18.5 "	18.5 "
szerokość najw. głowy	15.5 "	15.5 "
" " twarzy	14.0 "	13.8 "
" " nosa	3.6 "	3.6 "
wysokość głowy	12.6 "	12.5 "
" " twarzy bez czoła	11.8 "	11.8 "
" " górn. -twarz.	6.7 "	6.7 "
" " nosa	5.3 "	5.3 "
" " czoła	6.4 "	6.5 "
wymiar kątożuchwowy	10.6 "	10.6 "

wskaznik szer. dług.	83.77	"	83.80	"
" wys. dług.	68.09	"	67.90	"
" twarz. anat.	84.46	"	84.65	"
" górn. -twarz.	47.56	"	47.97	"
" nosowy	68.39	"	68.97	"

Paralitycy Umysłowo chory w ogóle

Index cubicus 1385 cm. sz. 1379 cm. sz.

Co się tyczy stanu odżywiania, to jakkolwiek ten w swych liczbach krańcowych, jako bardzo dobry i lic y przewyższa u paralityków w odsetkach częstość, z jaką znajdujemy go u umysłowo chorych wogóle, to jednak nie można go wiązać z własnością typu, gdyż równie dobrze może być następstwem samego cierpienia. Kości policzkowe naogół są u paralityków częściej wystające, a żuchwa rzadziej cofnięta.

Podobnie jak ze stanem odżywiania ma się i sprawa z uzębieniem. Wpadająca w oczy częstość braku zupełnego zębów zdaje się być następstwem zmian traficzných, jakie charakteryzują schorzenia metaluetyczne.

Guz międzybrwiowy zdarza się może u paralityków nieco częściej jako bardzo znacznie rozwinięty i słabo rozwinięty, niż w materiale porównawczym.

Czoło i potylicza należą do cech opisowo

Potylice	Wargi	Brzeg ucha	Płatki uszne	Uszy	Wzgl. Darwina	Prognatyzm	Owłosienie	Dermografia	Tętno Graefe	Struma	Paznokcie	Chwostek	Barwa skóry	Barwa włosów	Barwa oczu	Kształt nosa
1	grube	średnio zagięty	przyrośnięte	częściowo odstające	l. brak pr. mało	—	□ zw.	72	o	macal.	śred. dł. dość sz.	o	7	5	6	mocno wklęsły
1	średnie	"	"	"	brak	—	□ wyraż.	66	o	wyr. macal.	śr. dł. wązkie	o	7	5	16	falisty
1	"	"	"	"	pr. brak l. mało	—	□ słaba	72	o	"	śr. dł. dość sz.	o	7	5	8	mocno wypukły
2	"	"	"	"	mało rozw.	—	□ zw.	84	o	b. sł. mac.	plaskie krótkie	o	7	5	14	"
1	"	mocno zagięty	"	"	l. brak pr. mało	—	□ zw.	72	o	wyr. mac.	dł. wąz.	o	7	4	4	prosty
1	"	średnio zagięty	wolne	"	śląd	—	□ słaba	84	o	o	Syringomyelia	o	3	26	10	falisty
sta- bo																
Wys. nosa	Wsk. szer. dług.	Wsk. wys. dług.	Wsk. twarz.-anat.	Wsk. górn.-twarz.	Wsk. nosowy	Wys. czoła	Wymiar kąta żu-	Uwagi								
4.4.	79.14	67.91	80.29	47.4	97.73	8.1	10.9	* (1) mocno, (2) średnio, (3) mało wystające, (4) proste, (5) cofnięte. ** (1) wypukły, (2) płaski, (3) prosty, (4) odchylony. *** □ owłosienie o typie męskim, Δ owłosienie o typie kobiecym.								
5.5	79.59	64.29	86.96	50.7	72.73	6.3	10.3									
5.4	82.32	69.06	83.69	50.4	64.81	5.5	11.3									
5.3	87.43	71.43	85.	51.4	67.92	6.3	11.5									
5.	83.68	66.84	78.47	43.8	76	7.5	10.5									
5.7	86.74	71.82	88.89	52.59	61.40	6.4	10.5									
P	r	z	e	c	i	e	t	n	i	e						
5.32	83.77	68.09	84.46	47.56	68.39	6.39	10.57									

najtrudniejszych a więc i najmniej pewnych, wobec czego nie zatrzymuję się nad nimi.

Cienkie wargi są częstsze u patalityków, aniżeli u nieparalityków.

Brzeg ucha paralityków zbliża się więcej do małpiego, jest częściej mało a rzadziej mocno zagięty. Odstawanie uszu, jak i rodzaj płatków usznych różnic z typem porównawczym prawie nie wykazują, natomiast brak zupełny płatków usznych u paralityków zdarza się stosunkowo bardzo rzadko.

Owłosienie części rodnych o typie kobiecym zdarza się częściej u porażenców.

Nos wypukły i prosty bardziej cechuje paralityka.

W przerażającym odsetku są paralitycy brunetami, co jednak najważniejsze, że odsetek ciemnych oczu zamiast być większy, spada nawet znacznie, z czego wynika, że stosunek normalny między oczami ciemnymi i ciemnym kolorem włosów bywa wybitnie zachwiany w tym kierunku, że bardzo dużo brunetów ma oczy jasne.

Objaw powiekowy Graefego jest częstszy a objaw Chwostka rzadszy u porażenców.

Cechy antropometryczne wraz z wskaźnikami dwuwymiarowymi i jednym trójwymiarowym pokrywają się zupełnie ze sobą u obu grup porównawczych.

O ile wyniki otrzymane porównamy z wynikami otrzymanymi przez Sterna, to widzimy, że dwa typy konstytucjonalne paraliżu postępującego, opisane przez tegoż, nie dadzą się u nas wyprowadzić ani z obliczeń procentowych, ani z tablic korelacji. Wzrost jako cecha obok rozwinięcia mięśni i tłuszczu najbardziej uwydatniona przez Sterna, nie przedstawia w naszych pomiarach i wynikach nic charakterystycznego. Rozwój podściółki tłuszczowej a nawet umięśnienie, jak już wspomniałem, może być z równą racją następstwem cierpienia, jak i cechą konstytucjonalną. Częstość skrajnych stanów odżywiania może być uwarunkowana formą samego cierpienia, jak i wynikiem stanów psychicznych, charakteryzujących dany okres cierpienia.

Sprawa rodzaju, względnie kształtu owłosienia części rodnych również przedstawia się u nas inaczej niż u Sterna.

Co się tyczy innych cech, opisanych przez Sterna, to, ze względu na swój charakter opisowy, nie mogły być one w pracy niniejszej skontrolowane.

Wyniki natomiast uzyskane przez nas dadzą się zestawić w następujący szereg:

1) Typ paralityka, o ile będziemy się starali go odcyfrować z cech antropometrycznych,

jak wzrost, wymiary głowy i wskaźniki głowy, nie różni się niczem od typu umysłowo chorego nieparalityka.

2) Natomiast rzuca się w oczy wybitne zakłócenie stosunku koloru włosów do barwy oczu, co przy uwzględnieniu względnej i bezwzględnej przewagi brunetów między porażeniami da się ująć w twierdzenie tej treści, że paralitycy są przeważnie brunetami o oczach jasnych. To odchylenie od normy konstatawał już Tocher u obłąkanych Szkocyi.

3) Owłosienie części rodnych jest względnie częstsze o typie kobiecym.

4) Z innych cech zasługuje na wzmiankę względna rzadkość cofniętej zuchwy, jak i względna częstość wystających kości policzkowych, mało zagiętego brzegu ucha, cienkich warg i wypukłych nosów.

5) Częstość Graefego i rzadkość Chwosteka może być z równą racją wynikiem wrodzonej konstytucji gruczołowej, jak i wynikiem spraw chorobnych, uwarunkowanych samem cierpieniem.

Wiadomości bieżące.

— Kol. S. Bronowskiemu przyznana została nagroda im. Helbicha za dzieło p. t. „Podstawowe sposoby badania klinicznego dla użytku lekarzy i studentów“.

— W d. 23 września r. b. odbyło się w wielkiej sali Tow. Hig. pod przewodnictwem k. l. Kazimierza Zielińskiego zebranie organizacyjne Związku Lekarzy Państwa Polskiego dla okręgu m. st. Warszawy, zwołane przez Wydział wykonawczy Zjazdu przedstawicieli zrzeszeń lekarskich polskich z d. 27 i 28 kwietnia. W przemowie wstępnej prezes wydziału, kol. Marian Jakowski, przedstawił pokrótce dzieje tworzenia Związku i zasady jego budowy. Związek powstaje w wykonaniu uchwał wspomnianego Zjazdu, jako instytucja zawodowa o charakterze ściśle bezpartyjnym i beznarodowościowym. Jednoczyć ma wszystkich lekarzy Państwa Polskiego dla obrony spraw bytu materialnego zawodu lekarskiego. Statut Związku, opracowany przez Delegację Zjazdu przedstawicieli zrzeszeń lekarskich i zarejestrowany w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, wzorowany był na statutach Związku galicyjskiego oraz Związku lekarzy Ks. Poznańskiego. Obyż Związek Warszawski, zbudowany zgodną pracą przedstawicieli wszystkich organizacji lekarskich w Warszawie, stał się istotnie wyrazem ich zjednoczenia i rzetelnym ich obrońcą w zakresie spraw zawodowych. Nowo wybrany Zarząd Związku okręgowego w Warszawie ukonstytuował się, jak następuje: prezes Kazimierz Zieliński, wiceprezes Rafał Radziwiłłowicz, skarbnik Bronisław Pawłowicz, sekretarz Władysław Stanisławski, członek Zarządu Jan Bączkiewicz.

— Walka z dudem plamistym stała się najbardziej palącą kwestią w dziedzinie zdrowotności naszego kraju, a pośrednio całej Europy środkowej.

Choroba ta, występująca w postaci sporadycznych epidemii, nawiedzających nasz kraj dzięki bliskim stosunkom z Rosją, w czasie ostatniej wojny przybrała stopniowo charakter pandemii. W r. 1916 ogólna liczba zachorowań na dur plamisty (w Kongresówce i Galicyi) wynosiła 34538, w r. 1917—43840, w r. 1918 do 1 listopada—122000. W r. 1919 od 1 stycznia do 1 lipca liczba zachorowań dosięgła do 122984 przy 80% śmiertelności. Źródłem, z którego dur plamisty w tej chwili zalewa Polskę, jest Ukraina i Rosja. Dur plamisty na

terytorium rosyjskiem znalazł właściwe sobie podłoże. W okresie lat 9 (1900 — 1908) zachorowało w Rosyi na dur plamisty osób 574300, zmarło 41500. Panująca obecnie anarchia w niesłychany sposób spotęgowała epidemię duru plamistego w tem państwie, o opanowaniu więc tej choroby na terytorium Rosyi i Ukrainy w dzisiejszych warunkach nie może być nawet mowy. Jedynie Polska, gdzie już sama ludność zaczęła czynnie dopomagać władzom państwowym i komunalnym do opanowania epidemii, może stanowić skuteczną tamę, która niewątpliwie powstrzyma napór duru plamistego na Europę zachodnią; leży więc w interesie państw zachodnioeuropejskich dopomożenie młodemu i ciężko walczącemu o swój byt państwu do zwalczenia groźnej epidemii.

Nasze Ministerstwo Zdrowia publicznego przedsięwzięło na wielką skalę obmyśloną walkę z tyfem plamistym i niezwłocznie przystępuje do dzieła. P. Minister dr Janiszewski w ubiegłym tygodniu zaprosił przedstawicieli prasy, żeby ich uświadomić o poczynaniach rządu w celu rozpowszechnienia tych wiadomości wśród miejscowego ogółu, który powinien wziąć czynny udział w walce z klęską, zagrażającą całemu Państwu. W następnym numerze podany komunikat Ministerstwa, streszczający główne momenty mającej się rozpocząć akcji.

— Ze statystyki chorób zakaźnych w Warszawie. Od dn. 21. IX. do 27. IX. 1919 r. było zachorowań: na ospę 1 (w V okręgu), na odrę 48 (w tem 26 mężczyzn i 22 kobiety, 46 chrz. i 2 żydów), szkarlatynę 19 (w tem 7 mężczyzn i 12 kobiet, 11 chrześcian i 8 żydów), dur plamisty 20 (w tem 9 mężczyzn i 11 kobiet, 12 chrześcian i 8 żydów), dur brzuszny 28 (w tem 14 mężczyzn i 14 kobiet, 23 chrześcian i 5 żydów), dur powrotny — dyzenterję 23 (w tem 12 mężczyzn i 11 kobiet, 19 chrześcian i 4 żydów), dyfteryę 9 (w tem 3 mężczyzn i 6 kobiet 7 chrześcian i 2 żydów), dżentwicę karku 5 (w tem 4 mężczyzn i 1 kobieta, 2 chrześcian i 3 żydów), gorączkę pępowinową 6 (w tem 3 chrześcianki i 3 żydów). Najwięcej przypadków było: duru plamistego w V okręgu — 4, duru brzuszno w X okręgu — 6, dyzenterji w III okręgu 3, dżentwicy karku w VII okręgu 3. W innych okręgach cyfry pomniejsze.

TREŚĆ NUMERU.

	Str.		Str.
Karol Rozenfeld (Częstochowa). O białym odczynie skóry, jako rzekomym objawie niedomogi nadnerczy	473	Dr Hadryan Demianowski. O konstytucji cielesnej porażenców (dok.)	476
		Wiadomości bieżące	488

Redaktorzy: Dr A. Puławski i Dr W. Starkiewicz. Wydawca: Dr W. Szumlański.

Odbito czcionkami Drukarni Królewskiej (W. Krawczyński i E. Egert). Żelazna 89. Tel. 188-70. www.dlibra.org.pl

SANATORYUM I PENSYONAT „STEFANJA“

w MERANIE.

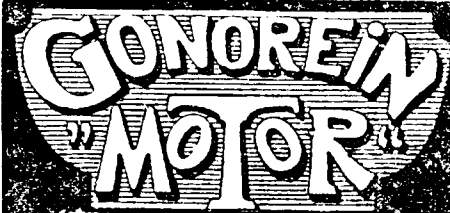
Zakład przyjmuje choroby wewnętrzne i nerwowe z wyjątkiem gruźlicy, jako też osoby, dla lepszego odżywienia i wypoczynku przyjeżdżające. Kuchnia wytworna i obfita jak przed wojną. Wszelkie środki fizyko-lecznicze.

Na wjazd potrzebna włoska wiza paszportu.

Dr. BINDER.

ASTHMIN-MOTOR
w formie papierosów albo tytoniu
usuwa szybko napady dusznic
i wszelkie objawy astmy
SKŁAD GŁÓWNY: WARSZ. TOW. AKC. „MOTOR“
Zapisać w aptekach i składach aptecznych.

GONOREIN-MOTOR
Kapsułki przeciw rzeżączce zawierające: gonorol, salol, extract, cubearum, aetherum i menthol., poleca własnego wyrobu
War. Tow. Akc. „Motor“
Marszałkowska 23.

Jest do sprzedania
fotel ginekologiczny
po ś. p. D-rze M. Wierzejskim.
Oglądać można na Marszałkowskiej 31 m. 3
od 12 — 4 w poł.

URETOSKOP TYLNY WOSSIDLO
nowy do sprzedania.
Cena 350 marek.
Wiadomość w Administracji Gazety Lekarskiej.

PRACOWNIA ANALITYCZNA
D-ra R. SZERYPY
w WARSZAWIE,
PIĘKNA 25 (róg Marszałk.). Telef. 68-84.
Analizy lekarskie: bakteriologiczne, chemiczne i mikroskopowe. Serodyagnostyka kły. Szczepionki Wrighta.

ZAKŁAD ORTOPEDYCZNO-CHIRURGICZNY
I ZANDEROWSKI
Drów W. Łapińskiego i W. Reklewskiego
Aleja Jerozolimska 65 w Warszawie.
Choroby kręgosłupa, stawów, kości, mięśni, przemiany materii i t. p. Mechanoterapia (przyrządy motorowe) przyrządy do leczenia elektrycznoświatelnego i gorącym powietrzem, przyrządy do leczenia przekrwieniem.

Warsz. Tow. Akc. „MOTOR“ niniejszem zawiadamia W W. PP. Doktorów, iż
„MOTO FER“

Jest zmienioną nazwą dla wyrabianego przez nas od wielu lat, a cieszącego się wielkim uznaniem pp. lekarzy i publiczności preparatu pod nazwą:

Tinctura Ferri comp. modo Athenstaedti „Motor“.

[Zmieniliśmy nazwę dla odróżnienia od pojawiających się na rynku konkurencyjnych preparatów.

Wyrabiamy: MOTO FER i MOTO FER c. ARSENO.

Nazwa przedstawiona do zatwierdzenia.

Narzędzia lekarskie akuszeryjne i chirurgiczne do sprzedania

Sienna 22 u dra KURCA

od 5 — 7-ej poł.

OVO-LÉCITHINE BILLON

Niezawodny środek
wzmacniający przeciw:

Neurastenji
Niedokrewności

Przepracowania i wyczerpania po chorobach

Ovo-Lécithine Billon

NABYWAĆ MOŻNA WE WSZYSTKICH APTEKACH

Literaturę i próby przesyła franco na żądanie

LES ÉTABLISSEMENTS POULENC FRÈRES
FABRIQUE DE PRODUITS CHIMIQUES · PARIS ·

Główny skład: WARSZAWA, Foksal, 13
Cena: Pigulki Rb 1.75; Ziarnka Rb 1.75; 12 Ampulek Rb. 1.75

ZIARNISTA

KOLA ASTIER

ROZPUSZCZALNA

REGULUJE SERCE POBUDZA UKŁAD MIĘŚNIOWY
ŚRODEK PRZECIWNEURASTENICZNY
DWIE ŁYŻECZKI OD HERBATY NA DOBĘ.

RIODINE

JOD ORGANICZNY PRZYSWAJALNY

NAWET W DUŻYCH DAWKACH NIE WZBUDZAJĄCY OBawy POWIKŁAŃ.

STWARDNIENIE TĘTNIC, DNA, GOŚCIEC, OTYŁOŚĆ, HOROBY SKÓRNE.

2 do 6 PEREŁEK DZIENNIE FOD KONIEC JEDZENIA.

SPRZEDAŻ WE WSZYSTKICH APTEKACH.

LABORATOIRE P. ASTIER 45, Rue du Docteur Blanche — PARIS.

PRÓBY I LITERATURĘ DOSTARCZA FILIA ASTIER, WARSZAWA ŻŁOTA 27.

KSIEGARNIA E. WENDE i S-ka w Warszawie. Krakowskie Przedmieście 9
poleca jako nowość na czasie:

Dr med. i fil. STEFAN STERLING - OKUNIEWSKI

DUR WYSYPKOWY

(tyfus plamisty).
Stron 230, z 70 rysunkami w tekście.
Cena Mk 8.